

İlham Əliyevin növbəti global təşəbbüsü reallaşır

Bakıda Qoşulmama Hərəkatının postpandemiyaya həsr olunmuş sammit səviyyəli görüşü keçirilir

Bu gün Bakıda beynəlxalq problemlərin həllində müsbət rol oynayan və müasir dövrdə çoxqütblü, ədalətli və demokratik dünya düzəninə formalaşmasında yüksək potensiala malik olan Qoşulmama Hərəkatının postpandemiyaya həsr olunmuş sammit səviyyəli görüşü keçiriləcək.

Bu toplantının keçirilməsi təşəbbüsü Qoşulmama Hərəkatının Sədri, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən irəli sürülüb. Azərbaycan Prezidenti hələ 2021-ci ildə Qoşulmama Hərəkatının yaradılmasının 60-cı ildönümünə həsr edilən Belqrad tədbirində postpandemiyaya dövrünün müzakirə edilməsi məqsədilə Hərəkata üzv ölkələrin yüksək səviyyəli görüşünün keçirilməsi təklifi ilə çıxış etmişdi.

Təşkilata üzv olan dövlətlərin bu təşəbbüsü təqdir etmələri əlbəttə ki, Azərbaycanın növbəti dəfə global məsələlərin müzakirə olunacağı mühüm toplantıya evsahibliyi etməsi, eyni zamanda ölkəmizin multilateralizmə və global həmrəyliyə verdiyi önəm göstəricisidir.

Ərzaq təhlükəsizliyi və iqlim dəyişikliyi kimi məsələlərin müzakirəsi planlaşdırılır

Tədbirdə bir sıra Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin, müşahidəçi dövlətlərin və qonaq qismində dəvət edilən ölkələrin dövlət və hökumət başçıların, digər rəsmilərinin, eləcə də beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin iştirakı nəzərdə tutulur. Tədbirin əsas məqsədi postpandemiyaya dövründə aktual olan vacib məsələlərin müzakirə edilməsidir. Yəni mövzu tək cəhətdə deyil, daha çox pandemiyadan sonrakı dünya məsələləridir. Hazırda yeni dünya düzəni formalaşır. Bu kontekstdə beynəlxalq sülh və təhlükəsizlik, beynəlxalq hüququn işləməməsi, beynəlxalq təşkilatların səmərəli olmaması, Şərq-Qərb ziddiyyətlərinin artması, "Soyuq müharibə" mentalitetinin hökm sürdüyü yeni dünya düzəninə Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin yerinin müəyyənləşdirilməsi əsas müzakirə mövzuları olacaq.

Bundan əlavə, sammit zamanı BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq üçün səylərin gücləndirilməsi, ərzaq təhlükəsizliyi və iqlim dəyişikliyi kimi məsələlərin müzakirəsi də planlaşdırılır. Xatırladaq ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə əlaqədar bəzi Qoşulmama Hərəkatı ölkələri ərzaq təhlükəsizliyi sahəsində daha ciddi təhdidlərlə üzləşməyə başlayıblar.

Uğurlu sədrlik, qazanılan yüksək etimad

Qoşulmama Hərəkatı heç bir hərbi bloka qoşulmayan 120 dövləti özündə birləşdirir. Bu, BMT-dən sonra dünya ölkələrini bir araya gətirən ikinci böyük təşkilatdır. Hərəkata sədrlik müxtəlif regional qruplardan olan dövlətlər arasında üç ildən bir rotasiya edir. Müvafiq regional qrupdan namizədliliyini təqdim etmiş dövlət təşkilatın sammiti vaxtı bütün üzv dövlətlərin razılığı ilə sədr seçilir. Sədr dövlət üçillik sədrlik müddətinin əvvəlində zirvə görüşünə və sədrliyin axırını ilində nazirlər iclasına evsahibliyi edir. Ölkəmiz Qoşulmama Hərəkatına 2011-ci ildə üzv olub və 2019-cu ildən təşkilata sədrlik edir. Məhz həmin ildə Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sammitinə uğurla evsahibliyi edib. Oktyabrın 25-də keçirilən XVIII Zirvə Görüşündə 60-a yaxın ölkənin dövlət və hökumət başçıları, həmçinin beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri iştirak ediblər.

Sammitdə Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, ölkəmiz sədrliyi dövründə beynəlxalq hüquq və ədaləti müdafiə edəcək. Sözü imzası qədar keçərli olan Azərbaycan Prezidenti Hərəkata rəhbərliyi dövründə bu prinsiplərə sadıq qaldı və bununla da üzv dövlətlərin İlham Əliyevin siyasətinə göstərdiyi etimad daha da yüksəldi. Qoşulmama Hərəkatına üzvlükdən qısa müddət sonra Azərbaycanın quruma sədrlik etməsi üzv dövlətlərin ölkəmizə olan etimadının və Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artmasının, eləcə də respublikamızın global səylərinin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən dəstəklənməsinin parlaq nümunəsinə çevrildi. Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Azərbaycanın fəal surətdə çoxtərəfli diplomatiyanı təşviq etməsi dünya birliyi tərəfindən təqdir olundu.

"Peyvənd millətçiliyi" nə qarşı uğurla mübarizə

Azərbaycan təşkilata çətin bir dövrdə - COVID-19 pandemiyasının dünyanı təsir altına aldığı, bütün sahələrdə tənəzzül yaşandığı bir vaxtda sədrlik etməyə başlayıb. Ancaq ölkəmiz uğurlu sədrliyi ilə Qoşulmama Hərəkatının fəaliyyətinə mühüm töhfələr verib. Buna görə də Azərbaycanın sədrliyi təşkilatın təmsilçisi olan ölkələrin yekdil rəyi ilə daha bir il - 2023-cü ilin sonunadək uzadılıb.

Ölkəmizin təşkilata sədrliyinin global pandemiya dövrünə təsadüf etməsinə baxmayaraq, çevik və səmərəli şəkildə öz sədrlik gündəliyini yeni reallığa uyğun həyata keçirib. Əlbəttə, bu prosesdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüskarlığı, qətiyyəti və siyasi ira-

dəsi də mühüm rol oynayıb. Pandemiyanın misli görünməmiş fəsadları qarşısında dünya ölkələrinin əksəriyyətinin özünə qapandığı dövrdə Azərbaycanın global liderlik rolunu üzərinə götürdü, global problemin öhdəsindən gəlmək üçün beynəlxalq həmrəyliyi və əməkdaşlığı təbliğ edən ilk ölkələrdən oldu. Məhz Azərbaycanın sədrliyi altında Qoşulmama Hərəkatı dünya ictimaiyyətini pandemiya ilə mübarizədə səfərbər etdi.

Qoşulmama Hərəkatının Sədri İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2020-ci ilin mayında təşkilatın pandemiya ilə mübarizəyə həsr edilən onlayn sammiti keçirildi. Bu sammitdə Azərbaycan Prezidenti BMT Baş Assambleyasının pandemiya ilə mübarizəyə həsr edilən xüsusi sessiyasının keçirilməsini təklif etdi. Bu təklif dünya ictimaiyyəti tərəfindən dəstəkləndi və 2020-ci ilin dekabrında xüsusi sessiya baş tutdu. Eyni zamanda hərəkatın sədri kimi ölkəmiz "peyvənd millətçiliyi" nə qarşı uğurla mübarizə apardı. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə həm BMT Baş Assambleyasında, həm də BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında vaksinlərin ədalətli bölüşdürülməsinə dair qətnamələr qəbul edildi.

Azərbaycanın təşəbbüsü ilə yaradılan şəbəkələr

Azərbaycanın sədrliyinin ən böyük uğurlarından biri də Hərəkatın təsisatlanması məsələsidir. Ölkəmizin sədrliyi dövründə Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsi və Gənclər Təşkilatı təsis olunub. Ötən il iyunun 30-da Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsinin "Dünyada sülhün və dayanıqlı inkişafın təşviqində milli parlamentlərin rolunun gücləndirilməsi" mövzusunda həsr olunan Bakı konfransında Prezident İlham Əliyev bu şəbəkənin əhəmiyyətindən danışaraq, təşkilata üzv ölkələr arasında həmrəyliyə töhfə verəcəyinə inamını ifadə edib.

Həmin konfransdan bir ay keçməmiş - iyulun 25-29-da Azərbaycanda keçirilən Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Sammiti çərçivəsində hərəkatın 61 illik tarixində ilk dəfə olaraq Şuşada Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin gənclərini birləşdirən Gənclər Təşkilatı yaradıldı. Tarixə Şuşa Akkordu (Şuşa razılaşması) kimi düşən Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatının yaradılmasına dair sənədin qəbulu ilə ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı olan Şuşanın adı bu mötəbər qurumun tarixinə yazıldı. Sammitin Şuşa sessiyası çərçivəsində daimi katibliyi Bakıda yerləşəcək Qoşulmama Hərəkatının Gənclər Təşkilatının əsasnaməsi, təşkilatın loqosu və bayrağı təsdiqləndi. Gənclər Təşkilatı Qoşul-

mama Hərəkatına üzv dövlətlərin gənclər nümayəndələrinə cari çağırışlar haqqında fikir, baxış və perspektivlər mübadiləsi aparmaq və dövlətlərinin birgə cavabları vasitəsilə davamlı tərəqqiyə nail olmaq imkanı yaradır.

Prezident İlham Əliyev də Qoşulmama Hərəkatının müxtəlif toplantılarında çıxışında təşkilatın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib. Bu ilin fevralın 28-də Prezident İlham Əliyev Kuba Respublikasının vitse-prezidentinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşündə Qoşulmama Hərəkatını daha da inkişaf etdirmək üçün səylərini bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirib. İlham Əliyev Azərbaycanın Hərəkatın beynəlxalq münasibətlərdə mühüm rol oynaması istiqamətində çalışdığını vurğulayaraq, dünyada postkovid dövrü ilə bağlı geniş müzakirələrə ehtiyac olduğunu vurğulayıb. Həmçinin Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına dördillik sədrliyi dövründə yaxşı irs qoyduğunu qeyd edib.

Ümumiyyətlə, Qoşulmama Hərəkatının əsas məqsədi beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında dünyada sülhün, təhlükəsizliyin qorunmasına və tərəqqiyə töhfə verməkdir. Eyni zamanda Hərəkat global problemlərin həlli və müasir dövrün çağırışlarına cavab vermək baxımından da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Qoşulmama Hərəkatına üzvlük və sədrlik Azərbaycana Ermənistanın təcavüzünə qarşı mübarizədə də güclü beynəlxalq dəstək qazandırdı. Məhz genişmiqyaslı uğurlu beynəlxalq fəaliyyəti sayəsində ölkəmizin keçmiş Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövqeyi Hərəkatın sənədlərində dəstəklənib. Qoşulmama Hərəkatının Azərbaycana siyasi dəstəyinin bariz nümunəsi olaraq Vətən müharibəsi dövründə BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri olan ATƏT-in keçmiş Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin hazırladıqları bəyanat layihəsini geri götürməyə məcbur qalmalarını göstərmək olar. Ümumiyyətlə, 2020-ci və 2022-ci illərdə BMT Təhlükəsizlik Şurasında Azərbaycana qarşı irəli sürülmüş qərəzli təşəbbüslərin qarşısı Hərəkata üzv dövlətlər tərəfindən alınıb.

Zaman göstərir ki, Qoşulmama Hərəkatının nüfuzu getdikcə daha da artır. Üzv dövlətlərin də dəstəklədiyi kimi, Azərbaycanın sədrliyi dövrü daha uğurlu olmaqla yanaşı, mühüm töhfələrlə nəticələnib. Təsisatda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə yeni şəbəkələr yaranıb ki, bunlar da həmrəyliyin və qarşılıqlı dəstəyin gücləndirilməsi istiqamətində atılan addım kimi qiymətləndirilir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"